

Anulu IV.

Nro 18.

Fói'a basericésca.

Organu

pentru cultur'a religioasa a clerului si a
poporului.

Redigeata de

Dr. **Alesandru V. Gram'a.**

25 Septembrie 1886.

Cuprinsulu:

Epistola enciclica. — Apostolulu (epistolcle) si S. Evangelia in tómpulu misei. —
Esercitiu spirituali. — Mesurile in contra colerei. — Revist'a basericésca

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretiulu pre unu anu 3 fl. v. a.

Blasiu, 1886.

Tipografi'a Seminariculu gr.-cat. in Blasiu.

Epistol'a enciclica

a Preasântitului Parinte Leonu Pap'a XIII, câtra Episcopii Ungariei.

(Continuare).

Nu mai pucinu folosu se vá reversá asupr'a statului din grigi'a pentru crescerea cuvenita si intiepleta a tenerimei inca din prim'a etate a prunciloru. Tempulu si moravurile de astadi suntu de asia, câtu prea multi si dau tóta silinti'a, cá se retiena junimea studiósa dela supraveghiarea basericeii si dela influinti'a ei cea salutaria. Pretotindenea poftescu si urgitéza asia numitele *scóle neutre* (fara caracteru confesionalu — traduc.) *mixte*, laicale cu intentiunea, cá scolarii se se cresca in cea mai mare ignorantia in ce privesce lucrurile sânte si fara nici una grige de religiune. Acestu reu fiindu si mai mare si mai reslatitu de câtu cum suntu remediile, vedemu cum se multiesce generatiunea tenera neinteresata de bunurile sufletesci, fara religiune si adeseori fara Domnedieu. Acést'a lovitura atátu de mare, Venerabili Frati, abateti-o cu totu zelulu posibilu si cu tota incordárea. Cá tenerimea inca din prunciá se se créseca in moravurile si intiepletiunea crestinésca, astadi e in interesulu celu mai mare posibilu nu numai alu basericeii, ci si alu statului. Acést'a o intielegu intr'adeveru toti, cari cugeta dreptu; de acea vedemu, cá in multe locuri numerosi catolici se ingrighesu fórte tare de crescerea religiosa a prunciloru, asia câtu dela acestu lucru nu se inspaimenta nici prin marimea speseloru si a osteneleloru, ci-si punu cea mai mare silintia si constantia spre acea. Scimu cá si in Ungari'a multi se lupta cu asemene propusu si indeplinescu acést'a, totusi iertati, Venerabili Frati, cá totu mai multu se ve escitamuz zelulu episcopescu. Noi, intru adeveru, considerându momentuositatea lucrului, trebuie se dorimu si se vremu, cá in invetiamentulu publicu alu tenerimei, baserie'a se-si implinésca liberu misiunea data dela D-dieu, si nu potemu se nu Ve rogamu, cá se ve nesuiti spre acést'a cu totu zelulu. Intr'acea se nu incetati a admoniá in continuu pre parinti, se nu-si traméta fiii in astu-feliu de institute, in cari se periclitéza credinti'a crestinésca; totu odata Ve ingrighiti, cá se aveti scóle, cari stându sub autoritatea vostra si supraveghiarea clerului se se recomande prin invetiamentulu salutariu si prin moralitatea invetiatoriloru. Acést'a voimu se se intieléga nu numai cu privire la scolele elementarie, ci si cu respectu la scólele medie si superioare. Darnici'a stramosiloru vostri, si mai alesu a regiloru si episcopiloru vostri a infiintiatu numeróse si renumite institute de invetiamentu. La voi este inca in viua memoria a posteritatii recunoscutorie Cardinalulu Pázmány, Episcopulu de Strigону, carele a infiintiatu marea universitate catolica din Budapest'a si a provediut'o cu venite abundante. Intru adeveru este frumosu a ne reamenti unu lucru asia de mare, cum este acest'a, care l'a indeplinitu numai cu acea *intentiune curata si sincera, cá se se*

promoveze credinți'a catolica și Ferdinandu II a aprobatu acestu institutu, pentru-că adevărulu religiunei catolice se remâna nemiscatu acolo unde au înflorit, se se restatoréscă, unde s'a clatinatu, și cultulu domnediescu se se latiésca pretotindene.

Prea bine scimu, cu câta staruintia și statornicia V'ati nesuitu, că aceste locuintie a scientieloru nobile tienendu-si intru tôte caracterulu celu vechiu, se remâna cea-ce au trebuitu se fia dupa intentiunea fundatoriului, adeva *Institute catolice*, a caroru averi, administratiune și corpu didacticu in continuu se ste sub jurisdicțiunea Basericeî și a Episcopiloru.

Spre acestu lucru Ve indemnâmu cu totu de a dinsulu, se nu întrelasati nici una ocașiune și se încercati tôte, pentru-că scopulu vostru onestu și nobilu se-lu ajungeti in totu modulu. Si-lu veti ajunge, considerandu pietatea cea destinsa a regelui apostolicu și prudenti'a barbatiloru, cari stau in fruntea afaceriloru de statiu: căci nu-i probabilu, că eli se suferia a se denegá basericeî catolice acea, ce este concesu comunitatiloru, ce-su afara de baseric'a catolica. Éra deca impregiurarile aru pofti se se infintieze nescari institute nóue, seau se se marésca cele ce suntu, nu ne indoimu nici câtu de pucinu, că veti renoi exemplele parintiloru vostri și veti imită religiositatea loru. Má inca Ni-a venitu la cunoscintia, că ati pusu gându de a infintiá unu institutu acomodat pentru cualificarea de profesori destinsi. Unu propusu fórté salutariu, demnu, că ori si ce alt'a, de întieptiunea și virtutea vóstra, și noi într'adeveru poftimu și Ve indemnâmu, că cu ajutoriulu lui D-dieu čurundu se-lu duceti in deplinire.

Déca inse crescerea tenerimei preste totu asia de multu intereséza binele publicu, cu atâtu mai multu e in folosulu binelui publicu crescerea acelor'a, cari se pregatescu pentru statulu preotiescu. Spre acést'a, Venerabili Frati, trebuie se luati aminte mai alesu, și spre acést'a se îndreptati cea mai mare parte a grigeloru și osteneleloru vostre, căci clericii suntu speranti'a și asia dicundu form'a începuta a preotiei, apoi bine sciti câtu de multu depinde dela preoti și ornamentulu basericeî și insasi mântuirea eterna a popóreloru. In crescerea clericiloru dóue lucruri suntu cu totulul necesarie: *sciinti'a* pentru cultur'a minței, *virtutea* pentru perfectiunea sufletului. Cătra acele invetiaturi humanióre, cari se propunu tenerimei, trebuie se se adauga scienti'a religiunei și a dreptului canonicu, cu precautiune, că invetiatur'a acestoru discipline se fia sanetósă, necorupta in totu respectulu, in deplina consunantia cu invetiatur'a basericeî, și cea-ce este deosebita trebuintia a tempului de facia, se fia destinsa prin tari'a și manosiă, *că se fia in stare a indemnă, . . . ér' pre celi-ce contradicu a-i vedli.* Sântiani'a vietiei, fara de carea scienti'a face superbu ér' nu edifica pre omu, cuprinde nu numai moravurile bune și oneste, ci și complexulu aceloru virtuti preotiesci, din care se nasce acea asemenare cu Isusu Christosu, Supremulu și Eternulu Preotu, carea face pre preotii celi buni. Acest'a este scopulu seminarieloru santite: ér' Voi, Venerabili Frati, aveti nu pucine seminarié fórté stralucite fundate atâtu pentru pregătirea prunciloru spre clericatu, câtu și pentru cualificarea clericiloru. Asupr'a acelor'a mai vertosu se prive-

gheze grigea si cugetarea Vostra: faceti, cá pentru propunerea scientieloru si pentru crescere se se constituessa barbati alesi, in cari se se afle combinate invetiatur'a sanetosa cu inocenti'a morayuriloru, cá intr'unu lucru asia de insemnatu se ve poteti increde intr'insii pre totu dreptulu. Alegeti invetiatori si conducatori spirituali, cari se fia destinsi dintre altii prin prudentia, intieleptiune si esperientia: modulu de vietia comuna prin auctoritatea Vóstra asia se se indrepteze, in cátu nu numai se nu vateme pre alumni, nemicu ce se opune pietatii, ci se aiba in abundantia tóte acele mijlóce, cari nutrescu pietatea; prin esercitié acomodate se se indemne pre dí ce merge a face progresu in virtutile preotiesci. Din grigi'a si diliginti'a pusa intru crescerea tinerimei veti culege fructele cele mai dorite si veti sêntfi, cá oficiulu vostru episcopescu este si multu mai usioru de portatu si mai cu mare folosu.

Grigile Vóstre parintiesci trebuie inse se se estindia mai departe, sf anume: cá se urmariti cu atentiune pre preotii vostri chiar' intru indeplinirea oficieloru sacre. Cu intieleptiune sf cu dulcétia, cumu Vi-se siede, veghiati se nu iée spiritu profanu, se nu fia condusi de poft'a de cástigu, nici de grigea afaceriloru lumesci: mai inca prin virtuti si fapte bune se sierbéscá de modele, ne lasându uici-una-data nemicu din zelulu de a se rogá si mergându cu sufletu curatú la prea sântele taine. Râdicati si intariti prin aceste mijlóce insisi de buna voia voru dorí ostenelele cele de tóte dile ale oficiulu sântu sf cu zelú, cumu se cuvine, voru lucrá pentru cultivarea sufletelor poporului mai alesu predicându cuvêntulu lui D-dieu si celebrându ss. sacrame. Pentru recrearea poteriloru sufletesci, cari in urm'a debilitátií omenesci nu potú fi contínuu in vigóre, nemicu nu se pare mai acomodatú, decátu cea-ce se practiséza aiuri si inca cu mare folosu sufletescu, cá se se retraga adeseori in meditatiuni spirituali statorite, in cari se se ocupe numai cu D.dieu si cu sine. Ér' Vóue, Venerabili Frati, visitându-Ve diecesele, dupa potentia, de sine Vi se va dá ocasiune fórté favorabila de a cunoése natur'a sf moravurile fia-câruiá, pre cumu si se vedeti in faci'a locului, cumu ar' trebui oprite seáu curate relele, ce s'ar' fi introdusu. Si díin cauza cá se nu se frânga poterea disciplinei basericesci, unde veti aflá de lipsa, se aplecati drépt'a asprime dupa norm'a sânteloru canóne: si se intieléga toti, cá atátu oficiele preotiesci, cátu si diversele graduri de demnitate, nu trebuie se fia decátu premiulu servitielorú folosítórie si de acea se reserva pentru aceia, cari au sierbitu basericei, cari au asudatu intru ingrigirea mantuirei sufletelorú, cari s'au afluatú destinsi prin intregimea vietiei sf prin invetiatura.

Cându clerulu vá fi infrumsetiatu cu aceste virtuti, atunci nu pucinu Ve veti fi ingrigitu si de poporu, carele, cumu este iubitoriu de baserica si prea zelosu pentru credinti'a stramosiéscá, usioru si cu placere se vá lasá se fia cultivatu din partea sierbitoriloru altariului. Dar' nemicu nu trebuie se intrelasati din acele mijlóce, cari suntú acomodate pentru conservarea invetiaturei catolice in tota intregitatea ei la poporu, ér' disciplin'a evangelica se se

sustienă în fapte, în viață, în moravuri. Nesuți-ve că adestori se se întreprinde misiuni sante pentru mântuirea sufletesca, si preste acele se puneti barbati cu virtute probata, animati de spiritulu lui Isusu Christosu, inflacarati de iubirea de apröpelui. Pentru abaterea pareriloru raticite si pentru smulgerea eroriloru se se lätiesca printre poporu cãrti folositorie, a caroru cuprinsu se corespundia adevेरului si se conducea la virtute. Scimu cã pãn' acumu s'au infintiati ore-cãte societãti cu acestu scopu laudabilu si folositoriu, si cã aceste lucra nu fãra succesu. Dorimu fôrte, cã si numerulu acelor'a se se multiésca si se inflorésca pre di ce merge totu mai multu. Voimu si acea, se escitati pre toti, dar' mai vêtosu pre celi destinsi cu invetiatur'a, cu averea, cu demnitatea, cu puterea, cã în tóta viéti'a atãtu privatu, cãtu si în publicu se se ingrigésca cu de-a-dinsulu de religiune, caus'a Basericeii sub conducerea si supra-veghierea vöstra se o apere cu taria si se nu refuse a ajutã si a immulti tôte acele, ce s'au infintiati seau se voru infintiã spre înaintarea causei catolice. Asemenea este necesariu a resiste opiniunilor insielatorie escugetate în modu scalciatu pentru aperarea onörei proprie a fia-cãruia, cari pareri cu totulu se opuna preceptelorü credintei si moravurilorü crestine si deschidu cale la multe fapte periculöse si blastemate. În fine este necesaria lupt'a contínuã si puternicã în contr'a asociãrilorü neoneste, a caroru contagiu trebue incungiuratu în totu modulu, anume cu acelia, cari i-amu amintitu într'alta scrisoria cercularia. Despre care lucru voimu se Ve ingrigiti cu atãtu mai vêtosu, cu cãtu acestu feliu de societãti aci suntu mai puternice cu numerulu, cu averile, cu puterea.

Aceste le-amu avutu, Venerabili Frati, se Vi le scriemu din motivulu caritatii, — credemu cã intrég'a gente Ungurésca le vá primí cu voia prompta a Ne ascultã. Triumfulu celu maretiu alu parintiloru Vostri la Bud'a asupr'a celui mai infricosiatu inimicu, s'a indeplinitu nu numai prin bravur'a resboinicã, ci si prin virtutea religiunei, carea Vöue precumu la inceputu V'a nascutu puterea si védi'a cea mare a statului, asiã Ve promite pre venitoriu inflorirea în launtru si glori'a în afara. Dorimu si ne rogãmu totu-odata, cã aceste mariri si aceste folöse se Vi-se întemple cu ajutoriulu maritei Vergure Mariei Mamei lui D.dieu, care-ia este consãntitu regatulu Ungariei, si dela care si-a luat si numele; totu din acést'a causa ceremu cu ardóre ajutoriulu Sântului Stefanu, carele V'a infrumsetiatu si maritu statulu cu totu feliu de bine-faceri, carele si pre-cumu credemu securu, va priví cu indurare din ceru si-lu va aperã cu puternicu-i spriginu.

În acésta sperantia Vöue unui fia-caruia, Venerabili Frati, si Clerului si întregu poporului Vostru din tóta anim'a Ve dãmu si impartîmu în Domnulu binecuventarea Apostolica, garanti'a darurilorü ceresci si semnulu buna-vointiei Nöstre parintiesci.

Datu în Rom'a la S. Pietru în 22 Augustu anulu 1886 în alu Pontificatulu Nostru alu 9-lea.

Leonu PP. XIII.

Apostolulu (epistolele) si S. Evangelia in tîmpulu misei.

Celi vechi impartieáu s. liturgia in 2 parti principale: *liturgi'a* (mis'a) *catecumeniloru*, carea tieneá pâna la: „câti sunteti chiamati esiti“ . . . , si in mis'a *credinciosiloru*, dela esirea catecumeniloru pâna in fine. In partea I. lectiunea epistoleloru. (Apostolulu) si a S-ei Evangelie suntu partea esentiala. Ne vomu ocupá in specie de áceste si de ceremoniele cari premergu, cari insotiescu si cari urméza acestor'a.

1. *Apostolulu, cetirea din Apostolu*, astu-feliu se numesce in codicii vechi cetirea epistoleloru.

Dupa cumu apare din faptele apostoliloru si din epist. I. câtra Corinteni, in baseric'a dela inceputu se cetieáu psalmii, si din cartile profetiloru, dupa datin'a Evreiloru. In epist. S. Paulu câtra Coloseni c. 4. se cetesce: „*Cându se va fi cetitu din partea vostra epistol'a acést'a, faceti cá se se cetésca si in baseric'a Laodiceniloru, si acea carea este a Laodiceniloru, se o cetiti voi*“ si érași in I. epist. câtra Tesoloniceni, la fine dice: „*Ve juru pre Dommulu, cá se se cetésca epistol'a acést'a totururu fratiloru santi*“. De aci se conchide, cá epistolele acele s'au cetitu in tîmpulu S-ei liturgie; astu-feliu potemu dfee, cá cetirea epistoleloru este din tîmpulu Apostoliloru.

Afara de áceste in seclii primi ai crestinatatii erá datina se se cetésca in baserica si epistolele unoru episcopi si ale Pontificiloru, mai alesu cele numite „*pacifice* (impaciuitorie) *comunicátorie*, prin cari se sustieneá pacea si unirea intre Pontificele Romanu si intre celi alalti episcopi si se faceá cunoscutu totururu, cine este dreptu credinciosu si cine ereticu. Vomu amentí numai epist. S-lui Clemente Rom. câtra Corinteni, carea dupa marturisirea lui Eusebiu (hist. ecl. L. III. c. 16) s'a cetitu in multe baserici. In liturgi'a Ambrosiana si Mozarabica este prescisa o cetíre din testam. vechiu si alt'a din test. nou. Dupa ritulu nostru din testam. vechiu suntu prochimenele, 2 versicule din psalmi. Prochimenu insémna: pusu inainte, seau in frunte si contine in scurtu materia, ce se va cetí seau cantá. (conf. Niles Kalend. I. LVI.

Scopulu cetírei epistoleloru este, cá prin acele se se instrueze poporulu si se se pregátésca la s. sacrificiu. Asia ne invétia s. Tom'a (3 part. quaest. 83 art. 4). Ér' celi-ce tractéza acestu s. sacrificiu din punctu de vedere misticu invétia, cá prin cetírea epistoleloru („apostolului“) se simboléza alegerea apostoliloru si tramiterea loru la predicare; ér' prin cetírea Evangeliei se simboliséza insasi predicarea, mai antaiu prin Isusu Christosu, apoi prin ss. Apostoli. Inocentiu III, Pontif. Rom., (Myster. Misae I. II. c. 29.) invétia, cá epistolele se cetescu mai ántaiu, cá se se insemne misiunea Premergutorului, care a venitu se pregátésca. Simeonu de Tesalonic'a dà urmatoria esplicare: „. . . se cetescu apostolescile cuvinte, cari aréta tramiterea apostoliloru intre limbi“ . . . „*ántaiu se cetesce apostolulu ér' dupa acea se propoveduesce evangeli'a, cá ántaiu intarindu-se s'au tramesu invetiaceii, dupa acea incungurundu lumea au propoveduitu evangeli'a*“.

Oficiulu de a cetî Apostolulu se pare că se tiené de subdiaconi; dar' și clericii de ordine inferiôra indeplineáu acésta funcțiune in casu de lipsa, cum se întempla și adi.

Dintre cele ce premergu cetirei din epistole mai insemnata este *esirea* cu s. evangelia. Preotii terminandu-si rogatiunile esu in ordine câte doi din altariu, inainte mergu diaconii cu s. evangelia si cu eadelniti'a, acolitii cu luminarele aprinse. Prin acést'a ceremonia, dupa esplicarea lui Simeonu de Tesalonic'a se insémna in modu misticu scoborirea Sântiloru ângeri la inviarea si inaltiarea lui Isusu Cristosu. Archiereulu (cându pontifica) si preotii plecandu-si capetele se rôga. „Disponatoriule, Dónne Ddieulu nostru, celu ce ai pusu in ceriuri *celele angeriloru si ale archangeliloru* spre sierbirea marirei tale, fă *impreuna cu intrarea nôstra se fia intrarea santiloru angeri*, cari sierbescu impreuna etc,

„Si cându archiereulu pléca capulu și se redica — continua Simeon de Tesal. — toturoru aréta inviarea Domnului; ér' acést'a o vestesce si diaconulu inaltiandu evangeli'a, vestindu si elu inviarea Mântuitoriuului si cu versu mare strigându: intieleptiune drépta“, prin lucru si prin cuvinte marturisindu inviarea“.

Multi inse nu se unescu cu acést'a esplicare și sustienu, că prin esirea cu s. evangelia se simboléza esirea Mântuitoriuului la Jordanu si pregatirea pentru predicarea evangheliei, cea-ce se pare pucinu probabilu, dupa-ce prin siederea archiereului in tronulu din altariu se insémna siederea Dlui Christosu dea drépt'a Tatalui.

Dupa intrare imediatu se cânta: „Veniti se inchinamu“ . . . Archiereulu binecuventa cu dicero-tricerulu. *Dicerulu* aréta natur'a dupla a Mântuitoriuului Domnedieu-omu, „luminarea lui Isusu celui in dóue firi“ . . . „și mântuirea nôstra sufletésca si trupésca, că Cuvéntulu lui Ddieu cu a s'a intrupare nu numai pre ómeni indoitu i-a stralucitu, ci si pre angerii lui, si cumcă celu-ce s'au intrupatu, acél'a este Fiulu lui Ddieu“.

Tricerulu simboliséza s. Treime si binecuventarea Evangheliei cu triceriulu arata: predicarea Treimei prin sant'a evangelia“.

Imediatu dupa s. intrare si „Veniti se ne inchinamu se cânta: *cântarea intreitu sânta*, prin ce areta in modu misticu tain'a (misteriulu) sântei Treime „careta taina intruparea unuia din Treime a propoveduit'o omeniloru, căci prin Cuvéntulu celu intrupatu amu cunoscutu pre Tatalu si pre Spiritulu sântu.“ Acést'a cântare mai simboliséza si „unirea si intocmirea ângeriloru si a ómeniloru; de acea o cânta si preotii din altariu (care intipuesce ceriulu) si intonéza clericii și poporulu din naiea basericeí, care intipuesce paméntulu; astu-feliu se simboliséza unirea ângeriloru si a ómeniloru in baseric'a lui Is. Christosu.

Prin siederea archiereului in tronu se insémna siederea lui Isusu Christosu dea drépta Tatalui, — cumu amu amintitu mai susu, — ér' binecuventarea-i insémna binecuventarea, ce ne-a datu Isusu, Marele Archiereu.

Prin cuvintele „pace tuturor“! se aréta, cà Domnulu Christosu „a stricatu parintele celu din midilocu alu certe“ si a adusu unirea: „le-a facutu amendóue un'a cele din ceriu si cele de pre pamentu“. (S. Paulu)

Pre candu se cetesce apostolulu archiereulu si preutii siedu, „pentru-cá se simboliseze „darulu apostoliei, ce-lu au si eli“ díce Simeonu de Tesalonic'a.

Dupa cetirea apostolului corulu cánta *Abilúia*, una vorba evreéscá, carea însémna laudati pre Domnulu si a carui autoru fú Davidu, profetulu, in psalmi. Acést'a cántare intipuesce venirea darului domnediescu prin predicarea santei Evangelie.

A. Viclu.

Esercítii spirituali

(de Dr. Victoru Szmigelski ténute in Blasíu la Pascile anului 1886).

II.

Motto: »Si elu a inceputu a se lipsí«. Luc. 15, 14.

A fostu pre la midiloculu vécului alu trei-spredecelea, cându se versara ordele mongolice preste Europ'a. Un'a dintre ordele acestea condusa de Batu a petrunsu in Ungari'a, unde i-s'a opusu cu ostirea sa regele Bel'a. Batai'a dela riulu Sajó a decisu nefericirea tiei. Intre nobilii numerosi, caror'a li-au stinsu in lupt'a acést'a armele barbariloru viati'a, se afía si secretariulu regelui, si la elu aflara barbarii si sigilulu regescu. Ducele astutu alu ordeii precepù indata, cà sigilulu acest'a e partea cea mai pretiosa a pradei. Elu silu acum pre câtiva captivi, se scria in numele regelui unu numeru insemnatu de decrete, in cari se provocau cetatienii si plugarii, se puna fric'a si spaim'a de naval'a barbariloru la o parte, pentru-cá elu, regele, speréza, cà'i va invinge pre barbari; se remana numai fara nice o téma in locasiurile sale si se céra benecuventarea lui Domnedieu pentru armele regesci. Decretele acestea le intari Batu cu sigilulu regescu si le respandi apoi prin tíera. Ele si produsera efectulu intentionatu. Si asia navalira acum nomadii selbatici preste cetati si sate, cându nu se asteptau sermanii cetatieni la nice unu reu, ucisera si pustiira dupa placu si nu crutiara nice macaru pre copiii nevinovati dela sinulu mamelorú. Asia se facù increderea nesocotita in sigilulu regescu caus'a perirei celei mai grozave.

Unu efectu si mai tristu trebuie se ascriemu noi unoru decrete respandite intre omeni, unoru decrete, cari pregatescu calea unei orde, care aduce omenilorú miseria si perire. Tote cele, ce a produsu cuventulu atotapoternicu alu lui Domnedieu, 'su insemnate dela inceputu cu sigilulu gloriei lui. Éra omulu e mai multu decâtu acestea, elu e creatu dupa tipulu si asemenarea lui Domnedieu, elu e sigilulu regelui regilorú, ma inca si mai multu, elu e pazitoriulu acestú sigilulu regescu. Dar' éta lupt'a decisiva s'a intemplatú, si omulu nu se pote mandrí macaru si numai cu ace'a, cà elu s'ar' ff aperatu in contr'a inimiculú, càci elu a fostu asia de lasiu, de s'a predatu, de s'a facutu tradatoriulu bunului incredintiatu. Éra inimiculu acest'a, mincinosulu celu

vechii, ucigasiulu dela inceputu, carele n'a statu intru adeveru, i-a rapitu sigilulu si-lu folosesce pre omu spre scrierea unei multimi de decrete false. Si acumu i vedemu cu ochii trupesci pre cursorii, cari ducu decretele acestea in tóte partile pamentului. Si decretele acestea au menirea ace'a de a vindecá pre sermanii moritori de spaim'a si neliniscea interna, de a-i adormí in modu sistematicu, cá se nu-i tortureze nice fric'a de inimiculu, carele insidiéza in ascunsu, nice tipulu ingrozitoriu alu vietiei venitorie. Ve ispaimanta pre voi, asia stá scrisu in decretele acelea, ve inspaimanta pre voi cu puterea ucidietoria a peccatului, precându puterea acést'a nu e altu ceva, decâtu imperfectiunea, ce e alipita de ori ce fiantia marginita. Ve indémna la lupta in contr'a carnei, la despretiuirea lunei, dara spuneti-ni, pentru-ce se combateti voi si se despretiuiti voi lucruri de acelea, cari tote purcedu din acel'a-si sorginte eternu alu toturoru lucrurilor, si ori cum se voru straformá, totu de a un'a 'su insemnate cu sigilulu divinu si suntu parti de ale dieitatiei universale? Seau déca recunosceti unu Domnedieu si voiti se fiti sinceri, recunosceti si ace'a, cá elu nu v'a tinsu voue una mesa atátu de avuta de placeri, cá voi se ve lipsiti de ele de voia buna, trebue se recunosceti si ace'a cá elu nu a seditu in voi stremuri atátu de vioi si atátu de infocati, cá voi se-i intempinati cu dâca. Nu numai in vechime, ci si in dílele nostre, ma in fia-care díl potemu cetí in decretele acestea astuté cuvintele: „Veniti dara, si se ne desfatamu cu bunetatfle cele de acumu, si se ne slugimu cu faptur'a cá cu tineretiele de grabu. Pretotindenea se lasamu semne de veselía, cá acést'a este partea nostra si sórtea acést'a“. Intiel. 2, 6. 9.

Si cine asculta de ademenirile acestea, cine se lasa a fi admornitu de cuventele acestea atátu de melodiose si face din soliele acestea o norma de viatia, acel'a vedi bine cá preferesce viati'a visatoria celei destepte, acel'a vedi bine cá-si lapeda armele si renuntia la ori ce aperare in contr'a poteriloru mortifere, cari 'lu amenintia si acusi 'lu asuprescu, cá se-lu pérdia. Elu acusi va ajunge acolo, cá despretiuesce si predéza demnitatea s'a omenésca, averea s'a cea adeverata.

Dar' asemenarea ni spune si modulu acestei predari. Ea ni spune, cá fiulu celu ratacitu si-a predatu avutí'a neascultandu de o alta solía, carea e adeverita prin sigilulu iubirei divine mantuitorie, si in carea se cetescu urmatorele: „Nu iubireti lumea si celea din lume, pentru-cá totu ce este in lume, poft'a trupului este si poft'a ochiloru si truff'a vietii, si lumea trece si poft'a ei“. I. Jo. 2, 15. 16.

Se-lu urmarimu ore pre fiulu celu ratacitu? Se cercamu ore, cumu i-a mersu, dupa ce a parasitu locasiulu parintiescu? Da, se-lu urmarimu. Inse cum 'lu vomu poté urmarí? E dora lucru cunoscutu, cá pre fiulu acest'a vagabundu 'lu poti affá ori in catráu vei dá, „cá larga este pórt'a, si lata calea, care duce in perire, si multi suntu, carii intra prii ea“. Mt. 7, 13. Ni vomu alege deci fia care numai pre unulu dintre acesti fii rataciti, si anume

pre acel'a, pentru a carui mantuire trebuie se se inrigésca fia care dintre noi mai tare. 'Lu cunoscemu prea bine, si noi insi-ne 'lu audimu adese ori rostindu pretensiunea, ce o indrépta cu inim'a unui rebelu catra parintele seu. 'Lu vomu urmarí deci in cugetu pana acolo, unde érase ne vomu intelni cu totii, adeca pana acolo, unde se adeverescu cuvintele: „In veselii nu se amesteca intristarea, éra mai pre urma bucurí'a se intorce in plansu“. Prov. 14, 13. Totu acolo ne duce si parabol'a, càci dupa ce a traitu fiulu celu ratacitu in betí'a placeriloru si in pompa visatoria, dupa ce a risipitu pre calea acést'a totu, ce i-a datu tatalu seu, n'a potutu urmá altu ceva decatu ace'a, cà „elú a inceputu a se lipsí“.

Adeveratu cà viati'a acést'a desfrenata n'a dus'o isolatu asemenea unui anachoretu, càci dóra nice o comedia nu pote constá numai din unu monodramu. Pre elú 'lu incungiurá o multime de amici, cari se ospetau la més'a lui si-i indulceau dulcéti'a cu glume si maguliri. Se nu fia fostu ore acestia gata a face ceva pentru densulu? Nu, càci „prieteni voru urí pre prietenii cei seraci, éra prietenii celoru bogati suntu multi“. Amicití'a, carea se inchieia in regiunea ace'a indepartata, nu e petrúnsa de spiritulu iubirei, alu recunoscintiei si alu marinimositatii. Ea e o legatura tiesuta din firele capriciului si ale egoismului, cari se destrama atatu de usioru. Amicii acestia sborara in tote partile, in data ce a incetatu retacitulu a mai fí regele orgfeloru loru. Si déca s'ar' fí si aflatu intre ei unu amicu adeveratu, ce ajutoriu ar' poté asteptá dela unu omu, pre care lips'a própria 'lu face nesimtitoriu facia de lips'a altui'a? Chiaru pre acel'a-si tempu, candu se sferí splendorea retacitului, a eruptu in tíer'a ace'a o fomete mare. Usioraticulu simtí urmarile desfrenarei sale in modulu celu mai amaru chiaru atuncia, candu ar' fí avutu cea mai mare lipsa de avutíele risipite.

„Elú a inceputu a se lipsí“. Cu adeveratu simple cuvinte 'su acestea, si mai cà s'ar' paré, cà ele se intielegu de sine. Candu au disparutu avutíele, cum se nu apara lips'a in form'a ei cea mai urita, salutandu cu surisu, ma cu hohotu de bucurí'a pre alumnulu seu celu mai tineru? Si totusi nu se intielegu de sine cuvintele acelea. Intr'adeveru candu furii 'i rapescu cui va totu, ce are, candu furii flacareloru séu a apeí rapescu cui va in o ora nefericita totu, ce a adunatu aui intregi cu sudorea feciei sale, nu va poté priví nefericitulú acest'a la intorsetur'a acést'a a sortii fara de a se ingrozí. Inse cu fiulu celu ratacitu nu stá lucrulu asia. Elú insu-si si-a risipitu in desfrenare selbatica avutí'a s'a, si acum, candu nu i-a mai remasu nimic'a, acum incepe a se lipsí. Cum s'aru poté dar' intielege de sine cuvintele acestea? Deca cine va a predatu din averea s'a doue din trei parti, siepte din optu parti, dela acel'a se astépta cu totu dreptulu, cà elú se faca deja neplacut'a descoperire, cà elú incepe a se lipsí. Elú trebuie se pipaésca asia dicundu cu manile, cà nu-sí va mai poté traí traiulu totu asia, precum si-l'a traitu pana aci. Si totusi audimu despre fiulu celu ratacitu, cà elú a inceputu a

se lipsí numai, dupa ce si-a risipitu tota avutí'a. Cum s'aru poté dar' intielege de sine cuvintele acelea? Séu dora a facutu detorii, pana ce i-s'a surpatu in o óra nefericita creditulu? Nu, paraboí'a nu ni-lu negresce si mai tare cu invinuirea, cà elu ar' fi predatu si avere straina. De nedreptatea acést'a a fostu scutitu fiulu celu retacitu, càci averea, care a predat'o elu, nu o pote luá imprumutu omu dela omu. Minte sanetosa si libertate destépta, intieptiune si vointia buna, credintia si consciintia liniscita nu se capeta imprumutu. Cu averile acestea a ispravít'o retacitulu. Si nice nu e mirare. Candu a pornitu in lumea larga, si-a lasatu a casa tote, cate se cuprindu sub tari'a caracterului. Neespertu, usioraticu, pofitoriu si vanu, cum erá, s'a aruncatu cu focu nedumeritu in valorile lumei sensuale si a ascultatu de tota ademenirea. Si acum affa de o data, cà tier'a, carea i-s'a fostu parutu cà unu paradisu, e o pustí'a. „Elu a inceputu a se lipsí“.

Dar' ce momentu se fia ore acést'a, care a facutu, se dispara asemenea unei negure tota fericirea, ce-lu ademeniá din departare? O, nu va trebui se cercamu multu dupa elu. Fia tigrulu ori catu de bine dresatu, elu totusi va sfasiá cate o data cate unu melu. Massele de petra a edificiului celui mai solidu pre urma totusi se voru crepá prin radacinele iederei. Si deca se adeveresce legea acést'a pretotindenea in natur'a anorganica si organica, cu catu mai vertosu se va adeveri ea in fia care creatura spirituala, carea scie, cà ea insa-si e motivulu actiuniloru sale. Si aci, si cu deosebire aci se va adeveri sententi'a: Naturam expellas furca.

Poti alungá cá cu sbiciulu ratiunea si libertatea, poti sugrumá cu violentia poterile sufletului, dar' elu totusi se va ivi de nou si-si va sustiené esinti'a s'a cea neestermabila. In data ce nu voru mai fi de ajunsu farmeculu sensualu si amagirile placerei, va si observá ratacitu, catu de misera e golataea s'a. Pre calea, pre care a apucatu elu, 'lu chiamau multi, se mérga in urm'a loru, si-i promiteau ace'a, ce doriá elu, adeca fericire adeverala. 'I diceau cu totii, se guste si se-si potolésca poftele, pentru cà placerea e nutrementulu inimei. Si de abia acum, dupa ce si-a predatu pre calea acést'a tota avutí'a, incede ratacitu a se lipsí, dupa ce tote cele, ce-i oferese lumea sensuala, nu-i mai potu indestulí pof'ta lui cea adeverala. De abia acum vede deosebirea cea mare, ce esista intre fericirea, ce si-o face omulu insu-si, si intre ace'a ce i-a merit'o parintele seu. Acum 'su tote desierte. Elu nu se mai póte insielá insu-si cu o fericire intipuita, càci acum vede, cum se stracura asemenea negurei tote tipurile amagitorie, dupa cari porniá pana acum, si in loculu paradisiului, ce i-lu oferiau de departe placerile lumesci, vede in aintea s'a intinsa o pustí'a séca si lipsita de ori ce isvoru, care l'ar' poté recreá. In midiloculu lucruriloru, cari le doriá cu atat'a caldura, pentru cà promiteau trupului placeri neseceate, se simtiesce sufletulu lui lipsitu de bucuria. Viati'a lui nu mai pote scote indestulare din isvorulu bogatu alu naturei, din curenturi electrice, din eleminte chimice si din iritari animalice. In midiloculu vedenieloru vrajitorie,

in cari se desfetéza concupiscinti'a ochiloru, 'i remane internulu posomoritu, càci din lumea sensitiva nu-si pote storce nice o idea, carea ar' fi in stare, se-i deslege ghiciturile viatiei. Nice superbi'a nice stralucirea nu-i pote delaturá sentiulu debilitatii, carele 'lu coplesiesce cate o data cu tota puterea s'a fiorosa. Si candu se intempla acést'a, potemu ghici fara multa batere de capu.

Omulu, care se afla pre gradulu celu mai de diosu alu culturei, selbaticulu standu in aintea cadavrului unui compatriotu si amicu privesce la elu cu ingrozire. Schimbarea cea repede a firei omenesci intregi, carea a inghiaciatu de suflarea mortii si aréta deja presemnele coruptiunei, face, se se cutremure sufletului lui, si elu erumpe in unu urletu de tanguire, pentru cá se asurdiesca si se nu audia intrebările, cari se nascu intr'ensulu si-lu facu se tremure, si pentru cari cerca si nu afla respunsu. Ast'a e starea fiului celui retacitu, care se afla pre trépt'a cea mai de diosu a civilizatiunei. Dara fiulu ratacitu, carele cu tote cà si elu s'a departatu de cas'a parintiesca, totusi se bucura de o cultura mai inalta, ce tienuta va avé elu, candu cugeta la morte? Abdice va elu cu resignatiune de sine insu-si, candu vede, cum se stracura fara curmare viati'a lui? O nu! Si elu are mominte destule, in cari observa, catu de amaru 'si contradicu vointi'a libera si nepotinti'a omului. Si elu e silitu de destule ori, se tremure de puterea ace'a, carea nu suferé resistintia, ci-lu iá dintre cei vii, fara cá se iée in considerare planurile si propusurile maretie, cari 'lu implu si-lu misca. Si cum se nu aiba mominte de acestea, candu nu afla pre acestu pamentu nice unu locu, pre carele sa nu-lu fia udatu omenii cu lacremele sale, si nice o glía, a carei pulbere se nu fia amestecata cu pulberea unui omu nefericitu? Momintele acestea-su, cari nu-i dau pace ratacitolui si-lu aducu din bet'fa placeriloru in ori, cá se cugete la starea trista, in care se afla. Acelu principe stralucitu, a carui intiepleptiune o preamarescu chiaru si Beduinii iertandu-i, cà pre catu va tempu si-a sacrificatu intiepleptiunea si credinti'a de dragulu haremului seu, acelu principe a facutu cursulu intregu alu fiului ratacitu, precum 'lu poteá escugetá numai luxuri'a punica. Si ce a trebuitu se marturisesca mai pre urma? „Desiertatiunea desiertatiuniloru, tote suntu desiertatiune“. (Ecl. 12, 8.) Dupa ce a venatu omulu dupa totu feliulu de placere si bucuria, dupa ce a sorbitu totu, ce i-a promis deplin'a placere a viatiei, atunci totusi nu afla altu ceva pre fundulu pocalului, decatu seceta sufletésca, si atuunci 'si trage lips'a masc'a suridietoria de pre faci'a s'a cea hída, atunci incepe omulu a se lipsí. Elu voiesce se se apere si se se sustiena in contr'a mortii si nu afla arme. Elu ar' voi, se remana si se nu se petréca in midiloculu unei lumi trecutorie, si dorinti'a lui trece in amaratiune. Elu ar' voi, se audia o voce tare profetica, carea se-i vestesca, ce sorte 'lu astépta, dupa ce s'au petrecutu anii lui? Inse nimenea nu e in stare, se-lu ajute, càci regiunea, in care petrece in stralucire esterna si in seracia interna, e locuita de omeni, cari nice sie-si nu-si potu sfatui si ajutá. Ei 'su cuprinsi cu totii de miseria

si lipsa, căci e fomete mare intru acea tiera. Elu aude in regiunea ace'a totu numai vocea, de care a inceputu a i-se urî, vocea ace'a, carea 'i striga: „Gusta placerele si-ti potolesce poftele. Placerea e nutrementulu inimei, si numai sorbirea placerei 'ti potolesce setea“. Si ore incetéza ratacitulu celu pucinu acuma de a mai ascultá de ademenirea acést'a? In daru! Pedéps'a peccatului e peccatulu. Omenii alunga cu usiurintia pre Domnedieu din inimele sale si intorcundu-se cu totulu catra creature ardu tamaia vilului loru idolu, pre care-lu vedu cu ochi inpainginati; si de abia se destépta din visulu loru ametitoriu, incepu a se inspaimentá de acelu idolu, pre carele eri 'lu adorau inca, si se grabescu a oferí altor'a omagiulu seu celu schimbatiusu. In daru! Omulu s'a esilatu din cas'a parintiesca si petrece in o regiune straina, grigile, simtrile 'lu tragu la pamentu. Sufletulu lui, precum dice o mitologia orientala, 'lu atrage mirosulu celu dulce, care se ridica de pre insulele pamentului, si ademenitu de stremurii sensuali se cufunda totu mai tare in lumea materiala. Omulu se face animalicu, se face unu vulturu, care se ttraie pre pamentu, căci aripele i-su incarcate. Unu visu urméza dupa celu alaltu, si torturatu de dorulu seu ferbinte vede omulu pre urma, cá s. Augustinu dupa desfetarile din Cartago, cá inim'a s'a e o alvia gola nemarginita, pre carea nimic'a nu o pote implé. „Elu a inceputu a se lipsí“.

Catu este de bunu Domnedieulu lui Israilu celoru drepti la inima! Era mie pucinu nu mi-s'au alunecatu petiorele, pucinu nu s'au versatu pasii mei. Cà am rivnitu asupr'a celoru fara de lege, pacea peccatosiloru vediendu. Inse pentru vicleniele loru li-ai pusu rele, oboritu-i-ai pre ei, candu s'au inaltiatu. Cum s'au facutu intru pustiire; indata-si s'au stinsu, perit'au pentru faradelegea loru. Ér' mie ce-mi este in ceriu, si dela Tine ce am voitu pre pamentu? Stins'a inim'a mea si trupulu meu; Domnedieulu inimei mele, si partea mea Domnedieule in vécu. Cà éta cei ce se departéza pre sine dela Tine, voru perf. Éra mie a me lipsí de Domnedieu bine este, a pune intru Domnulu sperarea mea, cá se vestescu eu tote laudele tale in portile fetei Sionului. Aminu.

Mesurile in contra colerei.

1. Coler'a este o bóla molipsitóre pe care o iau ómenii sanetosi dela bolnavii de colera, dela mortii de colera séu dela diferite lucruri, cari s'au aflu in case, unde a zacutu cineva de colera. Coler'a se mai produce prin curti, maidane si strade necurate, unde bolnavii de colera au depusu excrementele si materiile vèrsate, precum si prin apa de beutu si de spalatu amestecata cu asemenea necuratiunii; necuratiuniile bolnaviloru nu producu totude-a-un'a colera indata ce au fostu depuse in acele locuri, ci de multe ori dupa trecerea de mai multe dile. Ne putemu aপর in contra colerei, déca ne ferimu de a intrá in casele, unde au zacutu bolnavi de colera, de a atinge lucruri cari vinu din asemenea case, precum si mortii de colera; déca tienemu cas'a, curtea si strad'a curat'a si déca nu intrebuintiamu apa necurata.

2. Ómenii cari traescu regulatu, cari se culca de vreme, cari nu manânce lucruri crude, ci bucate fierte, calde, in catatime moderata, cari locuescu in case luminóse si bine aerate, cari nu beau multe beuturi spirtóse, suntu mai pucinu espusi la colera decâtu aceia, cari traescu neregulatu, mîncându multe póme, muraturi si alte alimente crude, cari suntu dedati beuturiloru, cari locuescu in case strimte, intunecóse, necurate.

Se nu se manânce dér' in timpulu colerei lucruri crude, negatite, precum salata, castraveti, ardei, póme, ci numai bucate gatite la focu, lapte fiertu, póme facute compotu. Se nu mîncamu si se nu bemu nimicu dintr'o bacania, dintr'o brutaria, dintr'o cârciuma ori bragageria, in care se afla unu bolnavu de colera.

3. Ómenii deprinsi cu viétia regulata cata se nu schimbe obiceiurile lor.

Nimeni se nu se expue la recéla, se nu ésa de diminétia din casa pe nemâncate, ci se manânce ori se bea ceva caldu.

4. Ap'a statuta, ap'a de gârla necurata, ap'a din putiuri din apropierea grajduriloru, hasnaleloru si a altoru locuri din cari se potu strecurá necuratienii in putiu si orice apa, care este turbure si cu mirosu, póte deveni vatematóre. Apele de gârla in cari s'au scursu necuratienii din private, din spalatorii si alte laturi suntu fórte periculóse.

5. Ap'a necurata devine buna de beutu prin fierbere. A'pa din isvóre aflate in departare de orasiu se póte bea fara pericolu. Cine este inse silitu se bea apa de putiu ori de gârla, va face bine se o fiarba si se o puna se se recésca intr'unu vasu bine acoperitu intr'unu locu curatu, ori se o umple in sticle cari le va tiené bine astupate.

6. Pe câtu se póte se nu siédia multi ómeni intr'o singura camera si familiile, cari posedu mai multe incaperi, se le ocupe tóte spre a nu se stricá aerulu prea multa din necontenita siedere si dormire intr'o singura camera; se se deschida de mai multe ori pre dí ferestrele si usile pentru aerarea casei.

7. Camerile, intrarile, coridórele, scarile, plimbatorile si curtile caseloru se se tiena cu deseversire curate, gunóele si alte necuratienii se nu zabovésca multu timpu in curti, lâtúrilor se nu siédia in curti formându baltace.

8. Cei sanetosi se nu manânce si se nu bea in camer'a bolnavului; se nu manânce bucate cari s'au aflu in acea camera, se nu bea apa care s'a aflu acolo intr'unu vasu deschisu. Cei cari ingrijescu pe bolnavu se-si spele mânile de mai multe ori pe dí, mai alesu inaintea mîncarei, se schimbe vestmintele cându suntu mînjite dela bolnavu si se le desinfecteze in modulu aratatu la 11. Déca suntu siliti a merge in alte case se se curetie mai ántaiu si se schimbe vestmintele.

9. Déca o familia locuesce intr'o singura camera si cineva din familia se bolnavesce de colera, este necesaru ca se fia transportatu la unu spitalu indata, nu numai din cauza cà acolo va fi mai bine cautatu, ci si pentru cá se nu se bolnavésca si ceilalti membri ai familiei.

10. Obicinuitu coler'a incepe cu dureri mici de inima ori cu urdinare fara nici o durere. Déca asemenea bolnavi se cauta indata, ei se vindeca mai totu-de-a-un'a, déca inse ei nu oprescu urdinarea, atunci se arata adeverat'a colera cu vêsaturî, cu esire afara necontenita, cu cârcei la pulpe, cu stingerea glasului, cu incetarea udului, cu sudori reci; dér' si tôte aceste suferintie au leacu; bolnavii de colera nu trebuescu se móra toti, ci cei cari chiama medici de timpuriu scapa in mare parte. Cei seraci se cheme dér' indata pe mediculu comunalu alu sectiunei in care locuescu. Bolnavii se nu pérda timpulu cu leacuri babesci si cu doctorii de casa, ci se céra ajutorulu unui medicu dela inceputulu bólei, cându scaparea este inca cu putintia.

11. Déca cineva s'a bolnavitu de colera, trebue se se curetie (se se desinfecteze) totu ce vine dela acelu bolnavu, totu ce elu a atinsu, pentru cá se nu se molipsésca locuitorii acelei case, precum si alte persóne. Acést'a desinfectiune trebue se se faca cu cea mai mare graba.

Excrementele si materiile versate se se desinfecteze chiaru in camer'a bolnavului inainte de a se versá in latrina (in hasna) cu sapunu (sapunu móle de potasa), o parte sapunu topitu in 20 parti apa, turnandu-se acést'a mestecátura in óla, spalanduse cu dens'a ól'a, lighianulu, patulu si alte mobile precum pardosiéla mánjita; asemenea se voru desinfectá cu sapunu verde, o parte la doue-dieci parti apa (5 la 100,) tôte pânzeturile (rufele) patate cu excremente ori cu materii versate. Pânzeturile necurate inainte de a se scóte din camer'a bolnavului si inainte de a se dá la spelatu se voru muiá intr'unu vasu umplutu cu 5 parti sapunu verde topitu in 20 parti apa: déca nu se ia acésta mesura spalatorés'a se bolnavesce cea dintéiu de colera, de vreme ce spalarea pânzeturiloru astu-feliu desinfectate este cu deseversire nevataatóre. Scaunulu privatei si pardoséla privatei se voru spalá cu sapunu verde (sapunu móle de potasa) 5 parti la 100 parti apa, nu numai in casu de adeverata colera, ci la ori-ce urdinare in tempulu molimei (epidemiei) de colera. In hasna se va vérsa in fiacare dí prin gura fiacarei latrine (pe la scaunulu latrinei) celu putinu câte 1 litra calaicanu (sulfatu de feru) topitu in apa, se nu se verse in latrina ori in hasna materiile cari vinu dela unu bolnavu de colera fara a se desinfectá, cacî atunci se otravesce tóta hasnaua si ómenii sanetosi cari intra in acea latrina se potu molipsi.

In lipsa de sapunu verdé se potu desinfecta panzaturile necurate, vasele mobilele, pardoséla, excrementele si materiile versate cu o parte acidu carbolicu topitu in 20 parti apa, cu acést'a amestecatura se póte asemenea spalá scaunulu privatei.

Numai in lipsa de acidu carbolicu si de sapunu verde, ól'a de nópte, excrementele si materiile versate se potu desinfecta cu clorur de zinc, 5 parti la 100 parti apa séu cu piétra veneta (sulfatu de cupru) séu cu calaicanu (sulfatu de feru o parte la 10 parti apa,) turnandu-se in óla ori lighianu in çatime mare, pentru ca materiile se fia cu deseversire acoperite.

12. Cadavrele celorlalti morti de colera se voru desinfectá asemenea indata dupa mórte, invelindu-se intr'unu cearceafu muiatu in accidu carbolicu, o parte topitu in 20 parti apa. Asternutulu loru nu se va scóte din camera inainte de a fi desinfectatu in modulu aratatu la art. 13. Mortulu se va pune in graba intr'unu sicriu (cosciugu) care se va mai stropí pe din intru si pe din afara cu accidu carbolicu 5% si se va inchide. In lipsa de accidu carbolicu cadavrulu se póte desinfecta cu chloruru de zincu 5 parti in 100 apa ori cu ipochridu de calce puinduse in cosciugu si acoperindu-se cadavrulu cu prafu de ipochloridu de calce. Inmormentarea se va face indata dupa ce mediculu comunalu va fi verificatu mórtea. Nu se va aduce in baserica nici unu mortu de colera.

13. Dupa scóterea mortului din casa si dupa insanatosiarea bolnavului se voru desinfectá camerile, in cari au zacutu in tempulu bólei, ori in cari au fostu asediatu sicriulu. Mobilele se voru departá dela paretu pentrucá aerulu se traga bine si in jurulu mobileloru. Diferitele lucruri, cari au trebuintia a fi desinfectate, precum si vesminte, saltele, plapomi, perne, covóre se voru pune pe scaune séu se voru aterná pe fringhii intinse in camera, se voru aduce in acele camere mangale cu carbuni aprinsi, cari se voru acoperí cu cantitate mare de puciósa (pentru o camera de marime midilocia 2 pana la 3 oca puciósa) si apoi se voru inchide ferestrele si usile, lasanduse inchisa celu pucinu in 8 ore, in care tempu trebue se vada cineva priu ferestra inchisa, déca nu se aprinde ceva spre a prevení la unu incendiu. Dupa ispravirea desinfectiunei se voru deschide usile si ferestrele si se va aera casa mai multe díle.

14. Birj'a in care s'a transportatu la spitalu unu bolnavu cu colera trebue se se desinfecteze bine prin udarea perneloru, covóreloru, burdufului, si a totu teritoriulu ei cu accidu carbolicu 5 la 100 seau prin afumarea cu puciósa intr'unu sopronu bine inchisu. Este periculosu pentru cei sanatosi de a se servi de o birja necurata, mánjita cu materiile versate de unu bolnavu de colera.

15. Cei seraci voru primí dela primaria gratisu acidulu carbolicu, puciósa si ori-ce altu materialu prentu desinfectiuni.

Bolnavii saraci voru fi cautati in casele loru fara plata, de medicii comunali ai sectiunei in care locuescu, care le voru da medicamente fara plata.

Vice-presedintele consiliului, *dr. I. Felix.*

Revist'a basericésoa.

Provinci'a metropolitana gr-cat. de Alb'a Jul'a. In dílele aceste fu denumitu de protopopu alu Albei-Julie P. O. D. Simeonu Micu fostu pana acum professoriu de teologi'a dogmatica in Seminariulu metropolitanu din Blasiu in tempu de 19 ani. Suntemu convinsi, cá noulu oficiu lu va duce cu aceasi punctualitate si conscientiositate, cu care in tempu asia indelungatu si-a dusu oficiulu de professoriu, spre ce i si dorimu dela Domnedieu vietia, sanetate

si potere. In loculu densului fù denumitu Cl. D. Dr. Augustinu Bunea assessoriu consistorialu, caruia acelesi lucruri i le dorimu in oficiulu celu nou.

Austro-Ungari'a. Intréga press'a austro-ungara se ocupa cu enciclic'a Santei Sale Pap'a Leonu XIII indreptata catra episcopatulungariei cu oca-siunea serbarei aniversarei de 200 de ani dela reocuparea Budei din manile Turciloru. Unele foi mai cu sema jidovesci vorbescu despre ea in atari termini, cá si cum cine scie ce atacuri ar' contiené in contr'a civilisatiunei moderne. Si omenii necunoscutori, publiculu ce desbate prin cafenele cestiunile cele mai importante, crede cá in adeveru asia este. Deca inse cetesce omulu enciclic'a acést'a cu luare aminte, atunci numai se póte convinge, cá lucruri mai juste anevoia va mai poté omulu aflá aire cá in enciclic'a acést'a. Căce ore este un'a idea obscuranta, candu Santi'a Sa potesce pentru baserica libertatea ace'a, de carea se bucura si societatile cele mai micutie de agri-cultura, de comerciu si altele? Ore este un'a idea obscuranta, candu Santi'a Sa doresce, cá clerulu si poporulu credintiosu se se ferésca de societatile cele secrete indreptate directu in contr'a la ori ce religiuine? Ore este un'a idea obscuranta, candu Santi'a Sa doresce, cá tinerimea se se crésca in spiritu religiosu, se se inchine Domnedieului crestinu, care este spiritu si adeveru, si se despretuiésca si incungiure naturalismulu acél'a, care invetia se se inchine omulu, coron'a zidiriloru, la scoice, la érba, la sóre, cu unu cuventu la natura? Ore este ace'a un'a idea obscuranta, cá Santi'a Sa condamna casator'a civila, carea legatur'a cea mai importanta din societatea omenésca o degradéza la rangulu inferioru de unu simplu contractu civilu, cá contractele, prin cari cumpera omulu unu animalu seau unu agru? Inse maliti'a face de multe ori din lucrurile cele mai drepte lucruri nedrepte, căce reutatea numai adeverulu nu póte se-lu suferé.

Germani'a. In dilele trecute s'a intemplatu in Freiburg intronisarea noului archi-episcopu Roos fostu pana acumu episcopu de Limburg. Dela Limburg pana in Freiburg noulu archipastoriu a caletoritu cá in unu triumfu. Pre la tote garele l'a salutatu poporulu celu vechiu si celu nou cu un'a in-sufetire de totu mare, cea ce este unu argumentu din cele mai poternice, cá majoritatea imposanta a poporulu germanu este inca fidela santei baserici si credintiei predicate de ea.

Franci'a. Comisiunea parlamentara a casei deputatoru pentru censurarea bugetului, éراسi a aretatu, cá idealulu dorintieloru ei ar' fi, cá statulu se nu dé nemicu pentru nice unu scopu basericescu, desi acél'a-si statu in revolutiunea cea mare dela 1789 candu a secularisatu averile basericesci, s'a obligatu, cá insusi ve acoperí tote lipsele basericei. Cu tote aceste comisiunea a stersu din bugetulu culteloru unu milionu de franci din dotatiunea capituleloru, un'a sute mii franci din dotatiunea clerului din Tunis, patrudieci si optu de mii de franci din sum'a destinata conservarei edificieloru diceesane. Cu tote aceste credemu cá senatulu cá mai cu minte nu va primí lucrurile aceste, cumu a mai facutu pana acumu nu numai odata.